

ACADEMIA ROMÂNĂ

Comitetul Român pentru Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii

– Divizia de Istoria Științei –

STUDII ȘI COMUNICĂRI/DIS

Vol. XV/2022

Editura MEGA

STUDII ȘI COMUNICĂRI / DIS

Vol. XV / 2022

STUDII ȘI COMUNICĂRI/DIS

– publicație fondată de acad. Gleb Drăgan –

REDACȚIA:

Director: dr. Dumitru MURARIU
membru corespondent al Academiei Române

Consilier editorial: dr. Valentin MARIN

Redactor șef: Acad. Mihail-Viorel BĂDESCU

Redactor șef adjunct: dr. Tiberiu TĂNASE

Secretar de redacție: C.Ș. Mirela-Adriana ANGHELACHE

Colegiul de redacție: Viorela-Valentina DIMA, Edith-Mihaela DOBRESCU, Emilian M. DOBRESCU, Dan GÎJU, Emil HEDEȘIU, Marian MOȘNEAGU, Alba-Iulia-Catrinel POPESCU, Nicolae ROTAR, Narcis ZĂRNESCU.

Responsabilitatea asupra conținutului materialelor revine autorilor

Adresa redacției:

Calea Victoriei, nr. 125, camera 31, sectorul 1 București, cod 010071

Adresa web: <http://www.studii.crifst.ro>

Administrator pagină web: Andrei Lămureanu

ACADEMIA ROMÂNĂ
Comitetul Român pentru Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii
– Divizia de Istoria Științei –

STUDII ȘI COMUNICĂRI / DIS

Vol. XV / 2022

EDITURA MEGA
Cluj-Napoca, 2022

Revista este inclusă în baza de date internațională CEEOL

© Autorii, 2022

Responsabilitatea conținutului, interpretărilor și părerilor
exprimate în paginile revistei revine exclusiv autorilor.

ISSN 1844 – 9220
ISSN-L 1844 – 9220

Editura MEGA
Cluj-Napoca
e-mail: mega@edituramega.ro
www.edituramega.ro

*În memoria dlui col (r) dr. ist. Valentin MARIN,
cel care a însuflețit această revistă*

CUPRINS

157 DE LA NAȘTEREA LUI DRAGOMIR HURMUZESCU
100 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI EDMOND NICOLAU
150 DE ANI DE LA MOARTEA LUI ION HELIADE RĂDULESCU

Filofteia REPEZ, Nicolae-Florin PRUNĂU Omagiu savantului român Dragomir Hurmuzescu.....	19
Stan PETRESCU Dragomir Hurmuzescu, remarcabil fizician, inventator, profesor și ctitor al radiofoniei românești.....	35
Eufrosina Otlăcan Edmond Nicolau, 100 de ani de la naștere.....	47
Eufrosina OTLĂCAN Ion Heliade Rădulescu, ctitor al Școlii românești.....	53

EVOCĂRI

Valentin-Stelian BĂDESCU Medici musceleni de altădată – Ovidiu Vlădescu, un medic al unor vremuri demult apuse.....	61
Curcă DUMITRU File din istoria Facultății de medicină veterinară din București. Partea a II-a: 100 de ani de la transformarea Școlii superioare de medicină veterinară în Facultatea de medicină veterinară, arondată între anii 1921 și 1948 Universității din București.....	99
Iorgu PETRESCU, Angela PETRESCU Grigore Antipa – Raportul prezentat în fața Academiei Române despre activitatea sa în timpul ocupației străine a Bucureștilor din Primul Război Mondial	145

Stan PETRESCU Take Ionescu în diplomația și viața politică românească, la cumpăna dintre secolul 19 și începutul secolului 20.....	153
Daniela-Amby OSTAFE, Laura-Alexandra OSTAFE, Laurențiu-Norocel OSTAFE Academician Ana Vasilichia Aslan, inventatoarea produsului Gerovital H3 – Realizare de excepție în știința românească.....	171

STUDII ȘI COMUNICĂRI

Mirela-Adriana ANGHELACHE Scara Richter, celebra scară de măsurare a mărimii cutremurelor. Istoric și descriere.....	193
Emilian M. DOBRESCU, Edith Mihaela DOBRESCU Influența COVID-19 asupra copiilor și tinerilor – Perspective ale organizațiilor internaționale.....	207
Ștefan GHEORGHE Starea de drept și starea de fapt în România anilor 1944–1947. Considerații privind schimbarea formei de guvernământ a României la începutul regimului comunist.....	215
Eugen SITEANU Șapte secole de generare și regenerare a strategiei acțiunilor rapide	227
Tiberiu TĂNASE Puncte de vedere privind asasinarea marelui istoric român Nicolae Iorga, membru al Academiei Române. Implicarea poliției legionare și a Corpului Muncitoresc Legionar (CML) în asasinat.....	237
Narcis ZĂRNESCU Creierul, câteava procente epistemice. O foarte scurtă istorie a neuroștiințelor. Excurs bibliografic.....	249

PERSONALITĂȚI

Gabriela ANDREI, Mircea-Dragomir ANDREI Dr. Carol Paul Karácsonyi la 80 de ani.....	265
--	-----

Ioan Codruț LUCINESCU Mitiță Constantinescu, susținător constant al industrializării României în perioada interbelică.....	283
<u>Marian Traian GOMOIU</u> , Sanda MAICAN, Dumitru MURARIU Două personalități ale biologiei românești – Profesorul Mihai Băcescu și discipolul său, Marian-Traian Gomoiu.....	295
Ioana PETCU, Andreea Florina RADU, Tiberiu TĂNASE Aspecte mai puțin cunoscute din viața și activitatea lui Henri Coandă.....	309
Alin M. OLĂRESCU Nicolae P. Leonăchescu și Julius Natterer, două modele de organizare a memoriei.....	335

VARIA

Ionel Aurelian COTOBAN Durustorum – Constantiniana Daphne, punte peste Dunăre – Cale a sfinților.....	363
--	-----

SEMNAL EDITORIAL, RECENZII

Mirela Adriana ANGHELACHE Maria Boștenaru Dan (ed.): Heritage, Landscape and Restoration of Historical Gardens (Patrimoniul, Peisajul și Restaurarea Grădinilor Istorice).....	373
Mirela-Adriana ANGHELACHE Ioan Munteanu: „Stradele Brăilei”, „Stradele Brăilei II”, „Piața Traian – kilometrul zero. Povestea unei străzi – Regala”	377
Adrian BAVARU Alexandru Ș. Bologa: Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Marină „Grigore Antipa” Constanța – Repere.....	383
Valentin-Stelian BĂDESCU Mihail-Nicolae Stanca: Mihail Eminescu și adevărul Sfintei Scripturi, Vol. I și II.....	389

Alexandru Ș. BOLOGA

Tiberiu Tănase (coord.): Ovidiu Boureanu, Petru Ștețcu – Democrație vs.

Totalitarism (manual)395

IN MEMORIAM

Viorel BĂDESCU

Dr. Valentin Marin – o viață dedicată profesiei și Comitetului Român de

Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii.....401

Alin M. OLĂRESCU

Valentin Marin – Un militar de carieră și istoric în slujba Comitetului

Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii al Academiei Române....417

Eugen SITEANU

Omagiu adus domnului dr. Valentin Marin.....427

Mărturii despre domnul dr. Valentin Marin.....431

INFLUENȚA COVID-19 ASUPRA COPIILOR ȘI TINERILOR – PERSPECTIVE ALE ORGANIZAȚIILOR INTERNAȚIONALE

Emilian M. DOBRESCU¹, Edith Mihaela DOBRESCU²

dobrescu@acad.ro, edithdobrescu@gmail.com

ABSTRACT: During this period we are facing several crises: climate change, biodiversity loss, inequality, Covid-19, numerous conflicts. The Covid-19 pandemic affects young people disproportionately and they are likely to undergo serious and long-term negative effects on their economic situation, health and well-being, including loss of education, volunteering and training in a crucial stage of their development. Humanity needs significant progress in improving and solving these problems and progress to be durable, to take decades, and globally leaders must protect children and young people because they must be part of this process. The paper work presents the influence of the Covid-19 pandemic on children and young people from the perspective of international organisms that emphasize the imperious need to find solutions and to better integrate the strategies we have to integrate and protect young generations.

KEYWORDS: Covid-19 health, economic development, sustainable development, behavioral economy, international organizations.

Introducere

Covid-19 afectează copiii la o scară fără precedent, făcând-o cea mai gravă criză a copiilor pe care UNICEF a cunoscut-o în 75 de ani de istorie, a declarat agenția Națiunilor Unite pentru copii într-un raport publicat pe 7 decembrie 2021. [9]

Raportul, intitulat „Prevenirea unui deceniu pierdut: acțiune urgentă pentru a inversa impactul devastator al Covid-19 asupra copiilor și tinerilor”

¹ Prof. univ. dr., membru titular al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române; membru titular al AOȘR.

² Dr. CS III, Institutul de Economie Mondială, Academia Română, membru titular al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

[10] evidențiază diferitele moduri în care Covid-19 reduce decenii de progres pe planeta noastră în ceea ce privește provocările cheie ale copilăriei, cum ar fi: sărăcia, sănătatea, accesul la educație, nutriția, protecția copilului și bunăstarea mintală. Raportul avertizează că, după aproape doi ani de la începutul pandemiei, impactul pe scară largă al COVID-19 continuă să se înrăutățească, crescând sărăcia, consolidând inegalitățile și amenințând drepturile copiilor la niveluri nemiintâlnite până acum: „De-a lungul istoriei noastre, UNICEF a contribuit la crearea unor medii mai sănătoase și mai sigure pentru copiii din întreaga lume, cu rezultate excelente pentru milioane de oameni”, a declarat directorul executiv al UNICEF, Henrietta Fore.

„Aceste câștiguri sunt acum amenințate: pandemia de Covid-19 este cea mai mare amenințare la adresa progresului copiilor din istoria noastră de 75 de ani. Pe măsură ce crește numărul copiilor înfomețați, în afara școlii, abuzați, care trăiesc în sărăcie sau forțați să se căsătorească, numărul copiilor cu acces la îngrijire medicală, vaccinuri, hrană adecvată și servicii de bază este în scădere”, menționează Henrietta Fore.

2. Influența COVID-19 asupra copiilor și tinerilor.

Perspectiva organizațiilor internaționale

ONU menționează că aproximativ 100 de milioane de copii trăiesc acum în sărăcie multidimensională, ca urmare a pandemiei, o creștere cu 10% față de 2019. În plus, raportul avertizează că avem un drum lung de parcurs pentru a recâștiga terenul: în cel mai bun scenariu, va dura șapte până la opt ani pentru a se recupera și a reveni la nivelurile de sărăcie pre-Covid. Citând alte dovezi ale acestui pas înapoi, raportul spune că încă aproximativ 60 de milioane de copii trăiesc acum în gospodării sărace din punct de vedere financiar decât înainte de pandemie.

În plus, în anul 2020, peste 23 de milioane de copii nu au primit vaccinuri esențiale, o creștere de aproape 4 milioane față de 2019 și cel mai mare număr din ultimii 11 ani. Chiar înainte de pandemie, se estimează că 1 miliard de copii din întreaga lume sufereau de cel puțin o privare severă, fără acces la educație, sănătate, locuință, nutriție, canalizare sau apă. Acest număr crește acum, deoarece recuperarea inegală agravează decalajele tot mai mari dintre copiii bogați și cei săraci – cei mai marginalizați, mai vulnerabili și cei mai afectați. Raportul notează: „La apogeul crizei Covid-19, în toamna lui 2021 mai mult de 1,6 miliarde de elevi nu mai beneficiau de școală din cauza închiderilor la nivel statal”. [9]

Școlile din întreaga lume au fost închise pentru aproape 80% din copii în primul an al pandemiei – 2020; acum, problemele de sănătate mentală afectează peste 13% dintre adolescenții cu vârsta cuprinsă între 10 și 19 ani din întreaga lume; până în octombrie 2020, pandemia a perturbat sau întrerupt serviciile esențiale de sănătate mentală în 93% din țările din întreaga lume, iar până la sfârșitul deceniului 2021–2030, din cauza pandemiei de Covid-19, pot avea loc încă 10 milioane de căsătorii între copii. [6]

Numărul copiilor care lucrează a crescut la 160 de milioane în întreaga lume – o creștere cu 8,4 milioane de copii în perioada 2017–2020. Încă 9 milioane de copii sunt expuși riscului de a fi forțați să lucreze până la sfârșitul anului 2022 din cauza creșterii sărăciei cauzată de pandemie.

La apogeul pandemiei, 1,8 miliarde de copii trăiau în cele 104 țări în care serviciile de prevenire și răspuns la violență au fost grav perturbate. 50 de milioane de copii sufereau de foame, cea mai mortală formă de malnutriție, iar acest număr ar putea crește la 9 milioane până în 2022, din cauza impactului pandemiei asupra hrănirii copiilor, a serviciilor de nutriție și a practicilor de hrănire. [1]

Dincolo de pandemie, ONU avertizează asupra altor amenințări la adresa copiilor, care reprezintă amenințări extreme la adresa drepturilor lor. La nivel global, 426 de milioane de copii – aproape unul din cinci – trăiesc în zone de conflict care devin din ce în ce mai intense și antrenează din ce în ce mai mulți civili, afectând în mod disproporționat copiii. Femeile și fetele sunt cele mai expuse riscului de violență sexuală legată de conflict; de asemenea, aproximativ 1 miliard de copii – aproape jumătate dintre copiii lumii – trăiesc în țări care sunt „la risc extrem de ridicat” datorat impactului schimbărilor climatice. [3]

Pentru a răspunde, a recupera și a reinventa viitorul fiecărui copil, UNICEF continuă să solicite:

a) investiția în protecție socială, capital uman și cheltuieli pentru o redresare incluzivă și rezistentă;

b) să se pună capăt pandemiei și să fie inversat reversul alarmant în sănătatea și nutriția copiilor, inclusiv prin valorificarea rolului vital al UNICEF în distribuirea vaccinului împotriva Covid-19;

c) asigurarea unei educații de calitate, protecție și sănătate mentală bună pentru fiecare copil; d) dezvoltarea rezilienței pentru a preveni, a răspunde și a proteja mai bine copiii de crize – inclusiv, gășirea de noi

abordări pentru a pune capăt lipsei de alimente, pentru a proteja copiii de schimbările climatice și a redirecționa cheltuielile pentru dezastre.

Parlamentul European prin rezoluția din 10 februarie 2021 referitoare la impactul COVID-19 asupra tineretului menționează că actuala pandemie de COVID-19 afectează tinerii în mod disproporționat și este probabil ca aceștia să sufere efecte negative grave și de lungă durată asupra situației lor economice, a sănătății și a stării lor de bine, inclusiv pierderea oportunităților de educație, voluntariat și formare într-o etapă crucială a dezvoltării lor. [8]

Parlamentul European este preocupat de faptul că, din cauza faptului că piața forței de muncă tinere este deosebit de sensibilă la ciclurile și crizele economice, ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor este afectată mai puternic de consecințele pandemiei actuale, amplificând tendințele negative ale unui sector dominat în mare măsură de locuri de muncă instabile, slab remunerate, cu fracțiune de normă, cu protecție legală și standarde de securitate socială mai slabe. [4]

Este semnalat impactul deosebit de acut pe care pandemia actuală l-a avut asupra tinerilor care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare (NEET) și subliniază necesitatea de a soluționa problemele cu care se confruntă tinerii din grupurile vulnerabile.

În același timp, în Rezoluția adoptată se subliniază că sectoarele cu utilizare intensivă a forței de muncă, caracterizate adesea de salarii mici, cum ar fi: comerțul cu ridicata și cu amănuntul, serviciile de cazare, turism și alimentație, care, în general, angajează lucrători tineri necalificați și studenți care lucrează, au fost afectate cel mai dramatic; iar șomajul și sărăcia în rândul tinerilor au crescut constant de la izbucnirea pandemiei și este probabil ca șomajul în rândul tinerilor să crească în continuare pe termen scurt și să se mențină, pe termen lung, peste nivelurile din perioada anterioară pandemiei. [2]

Comisia Europeană și statele membre sunt atenționate de Parlamentul European să ia toate măsurile necesare pentru a contracara efectele dezastruoase asupra ocupării forței de muncă în rândul tinerilor, inclusiv prin politici macroeconomice (fiscale și monetare) care direcționează cheltuielile publice către acordarea de subvenții pentru recrutare sau garanții pentru tineret în sprijinul unor programe adaptate pentru menținerea și crearea de locuri de muncă și pentru perfecționarea și recalificarea

tinerilor, precum și prin investiții în sectoarele economice care au potențialul de a absorbi tinerii aflați în căutarea unui loc de muncă, oferind locuri de muncă de calitate și condiții decente de muncă și remunerare.

Rolul voluntariatului în dezvoltarea aptitudinilor de viață și profesionale ale tinerilor și activitățile de voluntariat sprijinite financiar în perspectiva ONU au potențialul de a-i ajuta pe tinerii șomeri să facă față șocului economic al crizei provocate de pandemia de COVID-19, să-și aducă, în același timp, contribuția în societate și să dobândească o experiență valoroasă care le facilitează tranziția către un loc de muncă stabil pe termen lung. [7]

De asemenea, Comisia Europeană consideră că un Corp european de solidaritate îi poate ajuta pe tinerii europeni să își deschidă orizontul dincolo de realitățile lor locale. În acest sens, acesta poate să ofere claritate și orientări uniforme pentru punerea în aplicare a programelor în situații de criză și pentru eliminarea barierelor din calea participării cauzate de lipsa flexibilității finanțării, reducerea finanțării, restricțiile înăsprite privind acordarea de vize voluntarilor din țările partenere și de incapacitatea de a asigura statutul juridic al tinerilor ca voluntari;

UNICEF subliniază importanța capitală a învățării informale și non-formale, artelor, sportului, voluntariatului și activităților sociale pentru a încuraja participarea tinerilor și coeziunea socială, acestea putând avea un puternic impact asupra comunităților locale și contribui la soluționarea multor probleme societale de azi.

Consiliul European subliniază că prin acordul încheiat la 21 iulie 2020 ar fi trebuit să ca sprijinul acordat generațiilor tinere, viitorul Europei, să fie mai substanțial prin includerea de către țările membre ale UE ale unui sprijin mai mare pentru tineri în planurile de redresare, alocând 10 % educației și o contribuție de 20 % pentru strategia digitală europeană și realizarea unei piețe unice digitale.

De asemenea, programele sectoriale care se concentrează direct pe tineret, cum ar fi Erasmus +, Corpul european de solidaritate, Garanția pentru tineret și Garanția pentru copii, sau care au potențialul de a sprijini tranziția către o Europă mai echitabilă și mai sustenabilă din punct de vedere social și ecologic, trebuie să fie mobilizate astfel încât să își atingă întregul potențial, deoarece riscă să nu își atingă obiectivele.

ONU subliniază că actuala pandemie a exacerbat decalajul digital din lume și, ca atare, subliniază nevoia urgentă de a promova alfabetizarea

digitală pentru toți și de a încuraja utilizarea, recunoașterea și validarea pe scară largă a alternativelor, inclusiv a oportunităților de învățare informală și non-formală, cum ar fi învățarea și formarea online și digitală; solicită, în special, o concentrare și un sprijin puternice pentru tinerii cursanți care au suferit o pierdere de venituri în învățământul și formarea tehnică, duale și profesionale, precum și dezvoltarea și utilizarea pe scară largă a unor instrumente digitale de calitate, a materialelor de predare și de învățare și a conținutului, pentru a preveni abandonul școlar și pentru a asigura o tranziție lină și eficace de la școală la locul de muncă. [5]

UNICEF în raportul său subliniază că, în pofida contextului specific al COVID-19, este important să se mențină învățarea în persoană pentru a garanta că nimeni nu este lăsat în urmă, în special copiii de vârstă mică, grupurile vulnerabile și tinerii care provin din medii socioeconomice dificile, fără mijloace sau competențe tehnologice;

Comisia Europeană și statele membre prin finanțarea europeană a proiectelor, urmărește să crească investițiile în soluții și alfabetizare digitale pentru dezvoltarea de aptitudini, competențe și calificări practice, să pună la dispoziția tuturor accesul la alfabetizarea digitală și să promoveze dezvoltarea unor instrumente de învățare online independente, multilingve, favorabile incluziunii și gratuite, pentru a îmbunătăți nivelul general al aptitudinilor și competențelor digitale în cadrul punerii în aplicare a Planului de acțiune pentru educația digitală (2021–2027).

De asemenea, Parlamentul European prin Rezoluția sa subliniază necesitatea de a dezvolta competențe în rândul cadrelor didactice, formatorilor, directorilor de școală, părinților și al managerilor, în vederea îmbunătățirii ofertei de învățare online, la distanță și mixtă, cu un accent deosebit pe programele de dezvoltare a competențelor.

UNICEF este preocupat de faptul că criza provocată de pandemia de COVID-19 a sporit anxietatea și frica în rândul tinerilor, ceea ce riscă să aibă un impact considerabil asupra vieții lor și a tranziției de la școală la locul de muncă și recomandă utilizarea pe scară largă a serviciilor personalizate de sănătate mintală, a sprijinului psihosocial și a activităților sportive, fie ca măsuri de sine stătătoare, fie ca măsuri modulare, precum și extinderea sprijinului pentru bunăstarea mintală în instituțiile de educație și formare, pentru a garanta că pandemia nu produce efecte psihologice de lungă durată.

Concluzie

ONU reamintește țărilor lumii necesitatea implicării puternice a autorităților locale, a organizațiilor societății civile și a partenerilor sociali în punerea în aplicare a unor soluții menite să sprijine copiii și tinerii pentru a putea să treacă în condiții bune criza provocată de pandemia de COVID-19. Copiii și tinerii sunt cea mai bună speranță a omenirii pentru a face față provocărilor cu care se confruntă lumea și pentru a realiza obiectivele Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. În timpul pandemiei de Covid-19, deși tinerii au fost afectați, ei au demonstrat că au soluțiile și voința de a lupta pentru planeta pe care o vor locui și pentru lumea în care o vor locui și pe care o moștenesc.

Bibliografie:

- [1] Ashikkali, L., Carroll, W., & Johnson, C. (2020). *The indirect impact of COVID-19 on child health*. Paediatrics and child health, 30(12), 430-437.
- [2] Darmody, M., Smyth, E., & Russell, H. (2020). *The implications of the COVID-19 pandemic for policy in relation to children and young people*. ESRI Surv. Stat. Rep. Ser, 94.
- [3] Dobrescu Emilian, Dobrescu Mihaela Edith. (2020). *COVID-19 din culisele pandemiei*. Editura Sitech, Craiova, 240 pg., ISBN 978-606-11-7464-5.
- [4] Dobrescu Emilian, Dobrescu Mihaela Edith, (2020). *COVID-19 la interfața economiei și societății*. Editura Sitech, Craiova, 362 pg, ISBN 978-606-11- 7577-2
- [5] Dobrescu Emilian, Dobrescu Mihaela Edith, (2021). *COVID-19: Evoluția pandemiei și concluzii*, Editura Sitech, Craiova, 362 pg, ISBN 978-606-11-7863-6.
- [6] Haig-Ferguson, A., et al. (2021). *Practitioner review: Health anxiety in children and young people in the context of the COVID-19 pandemic*. Behavioural and cognitive psychotherapy, 49(2), 129-143.
- [7] Mofenson, L. M., et al. (2020). *The evolving epidemiologic and clinical picture of SARS-CoV-2 and COVID-19 disease in children and young people*. UN.
- [8] Parlamentul European (2021). *European Parliament resolution of 10 February 2021 on the impact of COVID-19 on youth and on sport*. Disponibil https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0045_EN.html
- [9] UN (December, 2021). *COVID-19 is biggest threat to child progress in UNICEF's 75-year history*. Disponibil la: <https://news.un.org/en/story/2021/12/1107422>.
- [10] UNICEF (december, 2021). *Report- Preventing a lost decade. Urgent action to reverse the devastating impact of COVID-19 on children and young people*.

